

Landsverordening financieel beheer

In naam van de Koning!

De Gouverneur van Curaçao,

In overweging genomen hebbende:

dat er regels betreffende het dagelijks financieel beheer van de regering en de verantwoording daarvan dienen te worden vastgelegd;

dat voor het dagelijks financieel beheer van de regering regels noodzakelijk zijn, onder meer op het gebied van: het aangaan van overeenkomsten en andere verplichtingen, restitutie op uitgaven, kwijtschelding en verjaring, het beheer van de liquide middelen en reken- en schadeplichtigheid;

dat in verband met het financieel beheer het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op de goede werking van de administratie, inbegrepen de financiële administratie, moet worden vastgelegd;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. administratie:

het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie:

1° ten behoeve van het besturen, het functioneren en het beheersen van de organisatie van het Land; en

2° ten behoeve van de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;

b. administratieve organisatie:

het stelsel van organisatorische maatregelen gericht op het tot stand brengen en het in stand houden van de goede werking van de administratie van het Land;

c. beheersbegroting:

de beleidsbegroting omschreven in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening comptabiliteit 2010 nader uitgewerkt tot het niveau van sub-functies en subcategorieën;

d. betalingsordonnateur: degene die door de secretaris-generaal van een ministerie, namens de minister die het aangaat, alsmede door de (onder) voorzitter of secretaris van de

staatsorganen, is aangewezen voor de betaalbaarstelling ten laste van de begroting van bedragen die dat ministerie respectievelijk die staatsorganen betreffen;

e. budgethouder:

degene die krachtens artikel 40, eerste lid, van de Landsverordening comptabiliteit 2010 gemachtigd is tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen die voortvloeien uit een besluit tot het aangaan van financiële verplichtingen;

f. doelmatigheid:

het verband tussen de ingezette middelen en de geleverde prestaties in kwantiteit en kwaliteit, die tot uitdrukking komt in kostprijzen per eenheid product en kwaliteitsgegevens;

g. doeltreffendheid:

de mate waarin vanuit een beleidsdoelstelling als gewenst beschouwde effecten worden bereikt als gevolg van bepaalde beleidsmaatregelen;

h. financiële administratie:

het onderdeel van de administratie dat omvat het systematisch maken en verwerken van aantekeningen betreffende de financiële gegevens van het Land, teneinde te komen tot een goed inzicht in:

- 1° de financieel-economische positie;
  - 2° de uitvoering van de begroting; en
  - 3° het afwikkelen van vorderingen en schulden;
- ten behoeve van het afleggen van rekening en verantwoording daarover;

i. financieel beheer:

het geheel van beslissingen, handelingen en regels ter sturing en beheersing van de financiële transacties en de saldi waarvoor een minister medeverantwoordelijkheid draagt, alsmede de verantwoording daarover, gericht op:

- 1° de juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten;
- 2° de ordelijke, doeltreffende en doelmatige aanwending van gemeenschapsgelden; en
- 3° het beheersen van de financiële en operationele risico's;

j. financiële derivaten:

financiële instrumenten belichaamd in contracten waarin de voorwaarden zijn vastgelegd waartegen een transactie op een bepaald moment zal of kan plaatsvinden en waarvan de waarde afhankelijk is van één of meer onderliggende activa, referentieprijzen of indices;

k. Gemeenschappelijk Hof van Justitie:

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Bonaire, Sint Eustatius en Saba;

l. het Land:

de openbare rechtspersoon Curaçao;

m. (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen:

de voorzitter van de Staten, de ondervoorzitter van de Raad van Advies, de secretaris van de Algemene Rekenkamer, de secretaris van de Sociaal Economische Raad of de Ombudsman;

n. materieel beheer:

het geheel van beslissingen, handelingen en regels gericht op het beheren en bewaken van niet-geldelijke waarden van het Land vanaf het moment van in beheer- of ingebruikneming tot aan het moment van afstoting alsmede de verantwoording die daarover moet worden afgelegd;

o. overheidsfunctionaris:

ambtenaar als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht, alsmede personen waarmee de overheid een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht heeft gesloten;

p. rekenplichtige:

overheidsfunctionaris die bij beschikking door de minister die het aangaat, in overeenstemming met de Minister van Financiën, dan wel op aanwijzing van de (onder)

voorzitter of secretaris van de staatsorganen, mede belast is met de ontvangst, bewaring en afgifte van geldmiddelen, geldwaardige papieren en roerende zaken;

q. rekenplichtigheid:

de verantwoordelijkheid voor de ontvangst, bewaring en afgifte van geldmiddelen, geldwaardige papieren en roerende zaken;

r. staatsorganen

de Staten, de Raad van Advies, de Algemene Rekenkamer, de Ombudsman en de Sociaal Economische Raad.

Artikel 2 Eisen en verantwoordelijkheid van het financieel beheer en het materieel beheer

1. Het financieel beheer en het materieel beheer voldoen aan eisen van rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid en wordt doelmatig ingericht.
2. Elke minister is verantwoordelijk voor het financieel en het materieel beheer van zijn ministerie en draagt ervoor zorg dat ten minste wordt voldaan aan de eisen, genoemd in het derde lid.
3. De verantwoordelijkheid, bedoeld in het tweede lid betreft ten minste de zorg voor:
  - a. de preventieve beveiliging met betrekking tot het handelen door het aanbrengen van beperkingen in de bevoegdheden van de verschillende functionarissen;
  - b. het scheppen van gunstige voorwaarden voor de uitoefening van interne controle;
  - c. het regelen van tekeningbevoegdheden;
  - d. het opstellen van instructies, richtlijnen, normen en budget voor de verantwoordelijke overheidsfunctionarissen;
  - e. de vastlegging van de administratieve organisatie in een handboek
  - f. de beveiliging van waarden;
  - g. de juiste, tijdige en volledige registratie van transacties in de financiële administratie;
  - h. informatiebeveiliging van de gegevens vastgelegd in de financiële administratie;
  - i. de controle op de gegevensverwerking en de daaruit voortvloeiende informatie;
  - j. de controle op het bestaan en de aanwezigheid van bezittingen;
  - k. de controle op primaire verantwoordingsverslagen en andere basisgegevens;
  - l. de toetsing van de gehanteerde normen bij de controle bedoeld in de onderdelen i tot en met k.
4. Bij ministeriële regeling met algemene werking kunnen, door de Minister van Financiën, nadere regels worden vastgesteld met betrekking tot de eisen en de verantwoordelijkheid, bedoeld in het eerste, tweede lid en derde lid.
5. Onverminderd de verantwoordelijkheid van elke minister, bedoeld in het tweede lid, berust de dagelijkse verantwoordelijkheid voor het financieel beheer en het materieel beheer bij de secretaris-generaal van elk ministerie.
6. Elke minister draagt er zorg voor dat de administratieve organisatie van zijn ministerie wordt vastgelegd in beschrijvingen van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden alsmede in procedures, werkafspraken en tijdsplanningen. De schriftelijke vastlegging, bedoeld in de eerste volzin, wordt door de secretaris-generaal van het ministerie ter goedkeuring aan de minister die het aangaat voorgelegd en na die goedkeuring opgenomen in taak- en functiebeschrijvingen respectievelijk in hand- en procedureboeken. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

7. In overeenstemming met de in het derde lid en de in de ministeriële regeling, bedoeld in het vierde lid, gestelde eisen draagt elke minister zorg voor de periodieke interne controle van alle vitale processen op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening en de rechtmatigheid van de beheershandelingen, vastgelegd in interne controleprogramma's per proces. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.
8. Indien uit de interne controle, bedoeld in het zevende lid, afwijkingen blijken, die het getrouwe beeld van de jaarrekening of de rechtmatigheid van de beheershandelingen aantasten, neemt de betrokken minister onverwijld maatregelen tot herstel. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.
9. Elke minister draagt zorg voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen, eigendommen, systemen en informatie van zijn ministerie.
10. Het eerste, tweede, derde, vijfde, zesde, zevende, achtste en negende lid zijn van overeenkomstige toepassing op de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen voor het financieel beheer en het materieel beheer van de staatsorganen.

Artikel 3 De administratie en de inlichtingenplicht

1. De administratie wordt gevoerd overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening en met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens de Landsverordening comptabiliteit 2010.
2. De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij dienstbaar is voor:
  - a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in het Land;
  - b. het verstrekken van informatie over onder andere ontwikkelingen in de omvang van vaste activa, voorraden, vorderingen, liquide middelen, schulden, contracten;
  - c. het bewaken van de waarden van het Land;
  - d. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
  - e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving;
  - f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

Artikel 4 Toezicht

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze landsverordening zijn belast de door de Minister van Financiën aangewezen overheidsfunctionarissen. De in de eerste volzin bedoelde overheidsfunctionarissen zijn te allen tijde bevoegd van andere overheidsfunctionarissen en van degenen die ter beschikking van het Land zijn gesteld inzage te vorderen respectievelijk inlichtingen te verkrijgen van de onderscheidene onderdelen van de administratie van het Land.
2. Bij ministeriële regeling met algemene werking, kunnen regels worden vastgesteld met betrekking tot de wijze van taakuitoefening van de overheidsfunctionarissen, bedoeld in het eerste lid.
3. De overheidsfunctionarissen, bedoeld in het eerste lid, zijn bevoegd met medeneming van de benodigde apparatuur elke plaats, met uitzondering van de woning zonder uitdrukkelijke toestemming van de bewoner, te betreden, waar aan het Land behorende

of toevertrouwde gelden en goederen worden bewaard of administratie daaromtrent wordt gevoerd voor zover dat voor de vervulling van hun taak nodig is.

4. Een ieder is verplicht aan de overheidsfunctionarissen, bedoeld in het eerste lid, alle medewerking te verlenen die op grond van het derde lid wordt gevorderd.

Hoofdstuk 2 De beheersbegroting

Artikel 5 Indeling beheersbegroting

1. Bij ministeriële regeling met algemene werking kunnen regels worden vastgesteld met betrekking tot de indeling van de beheersbegroting in sub-functies en subcategorieën.
2. Bij ministeriële regeling met algemene werking kunnen richtlijnen worden vastgesteld met betrekking tot de procedure en de kaders voor het ontwerp en de wijziging van de beheersbegroting.

Artikel 6 Ramingen beheersbegroting en vaststelling

1. Elke minister dient de ramingen waarover hij het beheer voert voor de beheersbegroting van het hoofdstuk van de begroting bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening comptabiliteit 2010, jaarlijks gelijktijdig met dat begrotingshoofdstuk in bij de Minister van Financiën.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen voor het onderdeel van de begroting waarover zij het beheer voeren.
3. De ramingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, hebben betrekking op de baten en lasten welke in het komende dienstjaar verwacht kunnen worden of welke ten minste in de drie daarop volgende jaren verwacht kunnen worden, alsmede op de in diezelfde periode wenselijk geachte investeringen en andere kapitaaluitgaven.
4. De totalen van de ramingen, bedoeld in het eerste tot en met derde lid sluiten per hoofdstuk van de beheersbegroting per functie en per categorie aan op de bedragen die hiervoor in de begroting, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Landverordening comptabiliteit 2010 zijn opgenomen.
5. Indien de Minister van Financiën op grond van artikel 34, vierde lid, van de Landverordening comptabiliteit 2010 bezwaar maakt tegen de ramingen van de beleidsbegroting geldt dat bezwaar evenzeer voor de betrokken sub-functies en subcategorieën van de beheersbegroting. Daarnaast maakt de Minister van Financiën bezwaar tegen de verdeling van de gelden binnen een categorie of functie voor zover deze hem met het oog op het doelmatig beheer van gelden van het Land niet toelaatbaar voorkomen dan wel niet in een redelijke verhouding staan tot de doelstellingen van het beleid dat aan de begroting ten grondslag ligt.
6. Aan de hand van de ramingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, en indien nodig van andere gegevens, dient de Minister van Financiën bij de Raad van Ministers een ontwerp van de beheersbegroting in.
7. Onmiddellijk na vaststelling van de beleidsbegroting door de Staten, wordt de door de Raad van Ministers goedgekeurde beheersbegroting bedoeld in het zesde lid, bij ministeriële regeling met algemene werking vastgesteld

Artikel 7 Afwijkingen beheersbegroting

1. Tijdens de uitvoering van de beheersbegroting wordt elke afwijking daarvan, uitgezonderd het gestelde in het derde en vierde lid, vooraf ter goedkeuring voorgelegd aan het door de Minister van Financiën krachtens artikel 41, tweede lid, Landsverordening comptabiliteit 2010, aangewezen organisatieonderdeel binnen zijn ministerie.
2. Bij ministeriele regeling met algemene werking kunnen regels worden vastgesteld met betrekking tot de procedure en het model voor de afwijking, bedoeld in het eerste lid.
3. De budgethouder is ten aanzien van het organisatieonderdeel waaraan hij leiding geeft, bevoegd af te wijken van de beheersbegroting mits bedoelde afwijking budgetneutraal is en uitsluitend binnen elk van de volgende economische categorieën genoemd in bijlage 3, van de Landsverordening comptabiliteit 2010: categorie 4200, categorie 4300 en categorie 4400 geschiedt.
4. De minister die met het beheer van een hoofdstuk van de begroting is belast is bevoegd, na raadpleging van de betreffende organisatieonderdelen van zijn ministerie, in de in de volgende volzin genoemde gevallen binnen de functies die deel uitmaken van dat hoofdstuk van de begroting af te wijken van de beheersbegroting. Voor zover bedoelde afwijking budgetneutraal is, kan er van worden afgeweken binnen elk van de volgende economische categorieën genoemd in bijlage 3, van de Landsverordening comptabiliteit 2010: categorie 4200, categorie 4300, categorie 4400, categorie 4600, categorie 4650, categorie 4750.
5. De minister die met het beheer van een hoofdstuk van de begroting is belast is bevoegd, na raadpleging van de betreffende organisatieonderdelen van zijn ministerie, in de in de volgende volzin genoemde gevallen binnen de functies die deel uitmaken van dat hoofdstuk van de begroting af te wijken van de beheersbegroting. Voor zover bedoelde afwijking budgetneutraal is, kan er van worden afgeweken binnen categorie 4900, in geval het inventarissen, kantoorapparatuur of vervoersmiddelen betreft.
6. Het derde, vierde en vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen voor organisatieonderdelen van zijn staatsorgaan.
7. Een besluit tot afwijking als bedoeld in het derde, vierde en vijfde lid, wordt terstond vastgelegd overeenkomstig de ministeriële regeling met algemene werking bedoeld in het tweede lid. Bedoeld besluit wordt terstond ter verwerking in de financiële administratie gezonden aan de overheidsfunctionaris die daartoe door de betrokken minister in overleg met de Minister van Financiën is aangewezen.

Artikel 8 Bijzondere lasten

1. Bij ministeriële regeling met algemene werking kunnen regels worden vastgesteld met betrekking tot de aanwijzing van lasten of uitgaven als lasten of uitgaven met een bijzonder karakter, mits die lasten of uitgaven een aanmerkelijk financieel belang hebben of een risico kunnen vormen, of waarvan het financieel beheer voor de categorieën van de organisatieonderdelen daartoe aanleiding geven.
2. Bij het aangaan van financiële verplichtingen als gevolg waarvan lasten en uitgaven met een bijzonder karakter als bedoeld in het eerste lid ontstaan, wordt een goedkeuringsprocedure in acht genomen. De in het eerste volzin bedoelde goedkeuringsprocedure, wordt bij ministeriële regeling met algemene werking vastgesteld.

Hoofdstuk 3 **Overeenkomsten tot verwerving van goederen, rechten en diensten**

Artikel 9 Budgethouder, verlening van opdrachten

1. Opdrachten tot het uitvoeren van werken of tot het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land worden verstrekt door de budgethouder.
2. Opdrachten tot het uitvoeren van werken of tot het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land worden verstrekt op basis van een programma van eisen. In bedoeld programma is onder meer duidelijk omschreven welke werken op welke termijn tot stand gebracht zullen worden, onderscheidenlijk welke goederen, rechten of diensten op welke termijn zullen worden verworven en onder welke condities dit dient te geschieden.
3. Opdrachten tot het uitvoeren van werken of tot het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land voor een bedrag groter dan NAF 1.000, worden steeds schriftelijk verstrekt.
4. Overeenkomsten voor werken, leveringen of dienstverrichtingen worden voor ten hoogste drie jaar gesloten.
5. Indien het landsbelang dat vordert kunnen de in het vierde lid bedoelde overeenkomsten in afwijking van dat lid worden aangegaan voor:
  - a. ten hoogste vijf jaar, mits daarin voorafgaand is goedgekeurd bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, of
  - b. een periode van langer dan vijf jaar, mits dat voorafgaande bij landsverordening is goedgekeurd.
6. De in het eerste lid bedoelde opdrachten en de in het vierde lid bedoelde overeenkomsten zijn nietig indien zij geheel of gedeeltelijk zijn aangegaan door personen die daartoe niet of niet voldoende zijn gemachtigd overeenkomstig artikel 40, zesde lid, Landsverordening comptabiliteit 2010.
7. De in het eerste, tweede, derde, vierde en vijfde lid bedoelde opdrachten en overeenkomsten worden verstrekt door de budgethouder namens de minister die het aangaat.
8. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden nadere regels gesteld met betrekking tot de procedure, richtlijnen en modellen voor de opdrachten en overeenkomsten, bedoeld in het eerste, derde, vierde en vijfde lid.
9. Bij ministeriële regeling met algemene werking kan het bedrag, genoemd in het derde lid, worden aangepast.

Artikel 10 Aanbesteding van opdrachten

1. Opdrachten tot het uitvoeren van werken en het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of groter is dan NAF 100.000, worden in het openbaar aanbesteed. In afwijking van de eerste volzin worden alleen opdrachten tot het uitvoeren van civieltechnische werken, waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of groter is dan NAF 250.000 in het openbaar aanbesteed.
2. Bij opdrachten tot het uitvoeren van werken en het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land, waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of groter is dan NAF 25.000 doch kleiner dan NAF 100.000 kan worden volstaan met de opvraag van drie offertes. In afwijking van de eerste volzin kan bij opdrachten tot uitvoeren van civieltechnische werken, waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of groter is dan NAF 25.000 doch kleiner dan NAF 250.000 worden volstaan met de opvraag van drie offertes.

3. Bij een opdracht tot het uitvoeren van werken en het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land, waarvan de geraamde waarde kleiner is dan NAF 25.000 kan worden volstaan met de opvraag van één offerte.
4. In afwijking van het eerste en het tweede lid kan in de hiernavolgende gevallen volstaan worden met de opvraag van één offerte:
  - a. bij licenties van door het Land aangeschafte programmatuur;
  - b. bij onderhoudswerkzaamheden aan programmatuur of systemen die door het Land zijn aangeschaft en waarvan de programmatuurcode eigendom blijft van de opdrachtnemer dan wel de opdrachtnemer de exclusieve rechten heeft om de programmatuur of het systeem te onderhouden;
  - c. bij onderhoudswerkzaamheden aan roerende zaken waarvan de opdrachtnemer de exclusieve rechten dan wel expertise van onderhoud heeft;
  - d. bij vervolgoopdrachten die binnen een periode van 3 jaar na gunning geschieden;
  - e. bij opdrachten waarbij er sprake is van één potentiële opdrachtnemer.
5. De Minister van Financiën kan in het Landsbelang, in een met redenen omklede beschikking, beslissen dat wordt afgezien van de in het eerste en tweede lid bedoelde openbare aanbesteding respectievelijk offerteprocedure.
6. Bij ministeriële regeling met algemene werking kunnen de bedragen, genoemd in het eerste, tweede en derde lid, worden aangepast.

Artikel 11 Procedureregels bij opdrachten

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden regels gesteld met betrekking tot:

- a. de procedures die worden gevolgd in geval van openbare aanbestedingen of het opvragen van offertes als bedoeld in artikel 10;
- b. de wijze waarop een keuze wordt gemaakt tussen inschrijvers of aanbieders bij het verstrekken van een opdracht als bedoeld in artikel 10;
- c. het toezicht op de uitvoering van de opdrachten als bedoeld in artikel 10;
- d. de wijziging, schorsing of staking van door het Land in opdracht gegeven werken en het beslechten van geschillen met opdrachtnemers.

Artikel 12 Verbod aanneming van werk, dienstverrichtingen, leveringen

1. Onverminderd de bepalingen van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht is overheidsfunctionaris of een persoon die ter beschikking is gesteld aan het Land, verboden werken, leveringen of dienstverrichtingen, welke direct of indirect, geheel of gedeeltelijk, ten laste van het Land komen, aan te nemen, zich daarvoor borg te stellen of daaraan rechtstreeks of zijdelings deel te hebben.
2. Indien de participatie aan de gunning van opdrachten van een persoon als bedoeld in het eerste lid de schijn kan wekken van belangenverstrengeling onthoudt hij zich van deelname aan de besluitvorming en de advisering betreffende deze aangelegenheid. Tevens onthoudt bedoelde persoon zich van de vaststelling of goedkeuring der rekening van een organisatie tot welks bestuur hij behoort.

Artikel 13 Verstrekken van subsidie

1. Het verstrekken van subsidie door een minister geschiedt met in achtneming van de Landsverordening comptabiliteit 2010 en binnen de grenzen van de in de begroting vastgestelde financiële middelen.
2. Een subsidie ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld of goedgekeurd wordt verleend onder de voorwaarde dat voldoende middelen op de begroting beschikbaar worden gesteld. Bij de verleningsbeschikking wordt daarop gewezen.

3. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen worden nadere regels gesteld voor de verstrekking van subsidie.
4. Het landsbesluit, bedoeld in het derde lid, bevat in ieder geval regels ten aanzien van:
  - a. de inrichting en inhoud van de beschikking tot verstrekking van subsidie, de aan de subsidie verbonden verplichtingen en voorwaarden en de procedureregels;
  - b. de termijnen waarbinnen subsidie kan worden aangevraagd met de beslistermijnen;
  - c. de vorm waarbij subsidie wordt verstrekt: op aanvraag dan wel bij inschrijving;
  - d. het toezicht op de verstrekte subsidie;
  - e. de verantwoording van de ontvangen subsidie.

Hoofdstuk 4 Betaalbaarstelling en betalingen

Artikel 14 Aanwijzing betalingsordonnateur, register

1. Facturen ten laste van het Land worden betaalbaar gesteld door een betalingsordonnateur.
2. De aanwijzing van de betalingsordonnateur, bedoeld in artikel 1, onderdeel d, geldt vanaf het moment dat deze overheidsfunctionaris in het register, bedoeld in het derde lid, is opgenomen.
3. Er is een register van de betalingsordonnateurs dat wordt beheerd door de secretaris-generaal van het betrokken ministerie.
4. Het in het derde lid bedoelde register wordt bewaard bij het betrokken ministerie dan wel bij de staatsorganen en is te allen tijde beschikbaar voor raadpleging door het Ministerie van Financiën, die tevens bevoegd is tot het maken van afschriften uit bedoeld register.

Artikel 15 Betaalbaarstelling

1. Een budgethouder of betalingsordonnateur mag niet tevens rekenplichtig zijn.
2. Betaalbaarstelling vindt uitsluitend plaats indien een bewijs van het verkregen recht van de schuldeiser is overgelegd.
3. Facturen voor aan de ministeries geleverde werken, goederen of diensten worden ingediend bij het Ministerie van Financiën en worden daar direct geregistreerd en vervolgens doorgezonden naar de budgethouder, die de opdracht heeft gegeven tot de uitvoering van het werk, de goederenlevering of de dienstverrichting waarop de vordering is gegrond.
4. De in het derde lid bedoelde budgethouder of de budgethouder van het betrokken staatsorgaan verklaart ten behoeve van betaalbaarstelling, na dienaangaande onderzoek te hebben verricht, of naar zijn oordeel de betreffende prestatie al dan niet naar behoren is verricht en of het in rekening gebrachte bedrag al dan niet juist is.
5. Nadat een verklaring als bedoeld in het vierde lid is afgegeven die inhoudt dat de betreffende prestatie naar behoren is verricht en het in rekening gebrachte bedrag juist is, geschiedt de betaalbaarstelling op grond van een betalingsopdracht van een betalingsordonnateur van het betrokken ministerie en het betrokken staatsorgaan.
6. Aan opdrachtnemers wordt geen interest toegekend bij mogelijke vertraging in de betaling van hun vorderingen.
7. Zaken en vermogensrechten toebehorend aan het Land, worden niet aan een schuldeiser afgestaan als betaling voor diens vordering.

Artikel 16 Vorm, inhoud en toetsing facturen

Bij ministeriële regeling met algemene werking worden nadere regels vastgesteld over de vorm, inhoud en wijze van toetsing van facturen.

Artikel 17 Voorschotten

1. Aan opdrachtnemers worden slechts voorschotten verleend indien dit bij overeenkomst is vastgelegd.
2. Overeenkomsten waarin is bepaald dat een voorschot wordt of kan worden verleend, worden pas aangegaan, nadat het krachtens artikel 41, tweede lid, van de Landsverordening comptabiliteit 2010 aangewezen organisatieonderdeel daarmee heeft ingestemd.
3. Bij ministeriële regeling met algemene werking worden regels vastgesteld betreffende de criteria en de te volgen procedure bij het verlenen van voorschotten aan opdrachtnemers.

Artikel 18 Voorschotten aan overheidsfunctionarissen

1. Andere voorschotten dan die bedoeld in artikel 17 en 20 kunnen slechts worden verleend:
  - a. wegens reis- en verblijfskosten van overheidsfunctionarissen;
  - b. voor bezoldigingen ter voldoening van het eigen aandeel van de overheidsfunctionaris in de kosten van geneeskundige behandeling en/of verpleging en tandheelkundige behandeling van die overheidsfunctionaris en zijn meeverzekerde gezinsleden;
  - c. voor studiekosten van overheidsfunctionarissen;
  - d. ter betaling van begrafeniskosten;
  - e. voor noodzakelijke uitgaven, die geen uitstel gedogen, voor een maximaal bedrag van NAF 1.000, van overheidsfunctionarissen, met een bezoldiging van ten hoogste het maximaal bedrag opgenomen in schaal 3 als bedoeld in de bijlage behorende bij de Bezoldigingslandsbesluit 1998.
2. Bij ministeriële regeling met algemene werking, worden regels en procedures vastgesteld voor de verlening van de voorschotten, bedoeld in het eerste lid, die ten minste betreft:
  - a. de terugbetalingstermijn;
  - b. het minimum bedrag voor de maandelijks aflossing en;
  - c. de verantwoordingsplicht.

Artikel 19 Rekenplichtigheid bij betalingen

1. Behoudens het gestelde in artikel 20, worden schulden van het Land betaald:
  - a. door rekenplichtigen van het Ministerie van Financiën, uit de door de Minister van Financiën aangewezen kassen en bankrekeningen;
  - b. door rekenplichtigen uit door de Minister van Financiën geautoriseerde kassen en bankrekeningen van staatsorganen, onder beheer van de betreffende voorzitter of secretaris.
2. De in het eerste lid genoemde kassen en bankrekeningen worden niet gebruikt voor de inning van ontvangsten.

Artikel 20 Kleine kas

1. Een secretaris-generaal, directeur onderscheidelijk een hoofd van een sector kan de beschikking krijgen over een kleine kas waaruit hij bij wijze van voorschot ten laste van de begroting betalingen kan doen voor:
  - a. kleine huishoudelijke uitgaven;
  - b. kleine kantooruitgaven;
  - c. uitgaven voor klein onderhoud en reparatie;
  - d. andere bij het verstrekken van de kleine kas met name te noemen uitgaven.
2. Elke in het eerste lid bedoelde kleine kas wordt afzonderlijk ingesteld bij beschikking van de Minister van Financiën en de minister die het aangaat waarbij tevens het maximale geldbedrag dat telkens bij wijze van voorschot wordt gestort, wordt bepaald.
3. De in het eerste lid bedoelde kleine kas kan zowel chartaal als giraal worden aangehouden. Op de girale kleine kas is artikel 19, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.
4. De secretaris-generaal, de directeur of het hoofd van een sector stelt een rekenplichtige van zijn organisatieonderdeel aan als bewaarder van de kleine kas.
5. Het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de (onder) voorzitter en secretaris van de staatsorganen .

Artikel 21 Procedureregels betalingen

Bij ministeriële regeling met algemene werking worden regels gesteld betreffende procedures voor betaalbaarstelling, feitelijke betaling en het verlenen van voorschotten voor de kleine kas en de periodieke afrekening daarvan, alsmede over de vorm en inhoud van de daarbij gebruikte documenten.

Hoofdstuk 5

Vorderingen, ontvangsten en teruggave op ontvangsten

Artikel 22 Ontvangst van betalingen

1. Vorderingen van het Land anders dan uit hoofde van belastingen, worden ontvangen door storting of overschrijving op daartoe door de secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën, namens de Minister van Financiën, aangewezen kassen en bankrekeningen onder beheer van rekenplichtigen.
2. De in het eerste lid genoemde kassen en bankrekeningen worden niet gebruikt voor het doen van uitgaven.

Artikel 23 Procedureregels invordering en teruggave

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden regels gesteld betreffende procedures voor instelling van de invordering, incasso, kwijting en teruggave op ontvangsten, anders dan belastingen, alsmede de vorm en inhoud van daarbij gebruikte documenten.

Artikel 24 Teruggave van ontvangsten

Teruggave van ontvangsten, anders dan wegens belastingen en sociale premies, vindt slechts plaats nadat de budgethouder van het betrokken ministerie of het betrokken staatsorgaan daarmee heeft ingestemd.

Artikel 24a Dading

1. Geschillen omtrent zaken alsmede omtrent de hierop verleende rechten, opdrachten als bedoeld in hoofdstuk 3 en alle overige overeenkomsten kunnen door de minister die het aangaat of de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen die het aangaat, in overleg met de Minister van Financiën, worden beëindigd bij dading. Alvorens daartoe over te gaan wint de minister die het aangaat juridisch advies in over de conceptovereenkomst van dading.
2. Een overeenkomst als bedoeld in het eerste lid kan door middel van een met redenen omklede beschikking van de minister die het aangaat worden aangegaan indien de overeenkomst een bedrag betreft van ten hoogste NAF 25.000. Voor een overeenkomst voor een bedrag van meer dan NAF 25.000 maar ten hoogste NAF 1 miljoen wordt de beschikking door de Minister van Financiën verstrekt.
3. Indien de overeenkomst, bedoeld in het eerste lid een bedrag groter dan NAF 1 miljoen betreft, komt die overeenkomst niet eerder tot stand dan nadat die bij landsverordening is vastgesteld.
4. Van de beëindiging van een geschil bij dading wordt telkens onverwijld kennis gegeven aan de Algemene Rekenkamer en de interne accountant van de overheid, onder toezending van de tekst van de betreffende overeenkomst.
5. Jaarlijks wordt door de Minister van Financiën indien het hemzelf aangaat, dan wel door de minister die het aangaat gezamenlijk met de Minister van Financiën, van de overeenkomsten als in het eerste lid bedoeld aan de Staten mededeling gedaan.

Hoofdstuk 6

Kwijtschelding, oninbare vorderingen en verjaring

Artikel 25 Kwijtschelding en oninbare vordering

1. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden met inachtneming van dit artikel regels voor kwijtschelding en oninbaar verklaring van vorderingen vastgesteld.
2. Het oninbaar verklaren van een of meerdere vorderingen is een interne aangelegenheid van het Land, die niet aan de schuldenaar wordt bekend gemaakt. Na het oninbaar verklaren van een vordering worden de actieve invorderingshandelingen gestaakt. Mocht later blijken dat alsnog verhaalsobjecten bestaan, dan wordt de invordering weer ter hand genomen.
3. Burgerrechtelijke het Land toekomstige vorderingen kunnen door middel van een met redenen omklede beschikking van de minister die het aangaat of een met redenen omklede besluit van de (onder) voorzitter en secretaris van de staatsorganen die het aangaat worden kwijtgescholden of oninbaar worden verklaard indien het gezamenlijke bedrag van de vorderingen per schuldenaar minder dan NAF 25.000 bedraagt. Voor kwijtschelding of oninbaar verklaren van vorderingen waarvan het gezamenlijke bedrag per schuldenaar meer dan NAF 25.000, maar minder dan NAF 1 miljoen bedraagt, wordt deze bij beschikking van de Minister van Financiën verstrekt.
4. Indien het bedrag van de kwijtschelding of oninbaar verklaren van burgerrechtelijke vorderingen, bedoeld in het derde lid, per schuldenaar groter is dan NAF 1 miljoen geschiedt de kwijtschelding of het oninbaar verklaren van de vordering bij landsverordening.

Artikel 26 Besluit tot kwijtschelding of oninbaarheid

1. Elke oninbaar verklaring als bedoeld in artikel 25, derde lid, wordt door de minister die het aangaat, indien deze niet de Minister van Financiën is, of door de (onder) voorzitter en secretaris van de staatsorganen die het aangaat maandelijks met opgave van redenen gemeld aan de Minister van Financiën.
2. Jaarlijks wordt door de Minister van Financiën van het totaalbedrag van de kwijtscheldingen en verklaringen van oninbare vordering, bedoeld in artikel 25, derde lid, aan de Staten bij indiening van de jaarrekening mededeling gedaan. Dit totaalbedrag wordt gesplitst naar de reden van kwijtschelding of oninbaarheid. De in de eerste volzin bedoelde mededeling wordt door de Minister van Financiën tevens gezonden aan de Algemene Rekenkamer en aan de interne accountant van de overheid.
3. In het verslag van de accountant, bedoeld in artikel 50, tweede lid, van de Landsverordening Comptabiliteit 2010 wordt vermeld of de kwijtscheldingen en het oninbaar verklaren van vorderingen zowel procedureel als materieel in overeenstemming met deze landsverordening en het landsbesluit, bedoeld in artikel 25, eerste lid, geschied.

Artikel 27 Verjaring vorderingen

Voor vorderingen ten gunste van het Land zijn de verjaringsregels zoals deze in afdeling 3, Boek 3, van het Burgerlijk Wetboek zijn vastgelegd, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 28 Verjaring overige vorderingen

1. Voor vorderingen ten laste van het Land zijn de verjaringsregels zoals deze in afdeling 3, Boek 3, van het Burgerlijk Wetboek zijn vastgelegd, van overeenkomstige toepassing.
2. Indien de vordering schriftelijk bij het Ministerie van Financiën of bij het betrokken staatsorgaan is ingediend binnen de termijn, bedoeld in het eerste lid, wordt de verjaring gestuit. Aan de schuldeiser, wordt op verzoek een gedagtekende ontvangstbevestiging als bewijs afgegeven.

Hoofdstuk 7

Het beheer van liquide middelen

Artikel 29 Beheer liquide middelen

1. Behoudens het bepaalde in het tweede lid, is het Ministerie van Financiën belast met het beheer van de liquide middelen, waaronder wordt verstaan de bewaring en inning van liquide middelen, het doen van betalingen en het beleggen van overtollige financiële middelen.
2. De (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen worden met de in het eerste lid genoemde taak belast voor zover het de staatsorganen betreft.
3. De Minister van Financiën kan bij beschikking een overheidsfunctionaris van een ander ministerie belasten met de inning van liquide middelen, voor zover dit samenhangt met de aan het betrokken ministerie opgedragen taak.
4. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen richtlijnen worden vastgesteld zodat:
  - a. het uitzetten van overtollige geldmiddelen uitsluitend gebeurt bij financiële instellingen met minimaal een A rating afgegeven door ten minste één gezaghebbende rating agency;

- b. het uitzetten van overtollige geldmiddelen uitsluitend gebeurt tegen vastrentende waarden, dan wel in producten waarvan de hoofdsom aan het eind van de looptijd intact is;
- c. derivaten uitsluitend worden gebruikt voor het beperken van financiële risico's.

Artikel 30 De huisbankier

1. Het Land heeft een huisbankier
2. De huisbankier wordt door middel van een openbare aanbesteding geselecteerd.
3. Als huisbankier kan een commerciële bank of de Centrale bank van Curaçao en Sint Maarten worden geselecteerd.
4. Met de huisbankier, bedoeld in het eerste lid, wordt, in afwijking van artikel 9, vierde lid, door de secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën, namens de Minister van Financiën, een overeenkomst aangegaan voor vijf jaar. Na afloop van de termijn waarvoor de overeenkomst bedoeld in de eerste volzin is aangegaan kan de overeenkomst aansluitend één maal worden verlengd voor ten hoogste vijf jaar.

Artikel 31 De hoofdbankrekening

1. De secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën houdt namens de Minister van Financiën bij de in artikel 30, eerste lid, bedoelde huisbankier een hoofdbankrekening aan ten behoeve van het liquiditeitenbeheer.
2. Behoudens de creditsaldi van de in artikel 20, bedoelde kleine kassen, en van bij ministeriële regeling met algemene werking aan te wijzen rekeningen worden alle creditsaldi op de rekeningen bij commerciële banken dagelijks overgeboekt naar de hoofdbankrekening van het Land.
3. Alle debetsaldi op de rekeningen bij de commerciële banken worden dagelijks aangevuld vanaf de hoofdbankrekening bedoeld in het eerste lid.

Artikel 32 Overige bankrekeningen

1. Behoudens het gestelde in het tweede en derde lid, houdt alleen het Ministerie van Financiën bankrekeningen aan bij de huisbankier en commerciële banken.
2. De in artikel 29, tweede en derde lid bedoelde personen respectievelijk overheidsfunctionarissen kunnen in overleg met de secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën, namens de Minister van Financiën, één of meer bankrekeningen aanhouden bij de huisbankier en commerciële banken.
3. De in artikel 20, vierde lid bedoelde rekenplichtigen kunnen per kleine kas één bankrekening aanhouden bij de huisbankier of een commerciële bank, welke slechts kan worden geopend door een daartoe door de secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën, namens de Minister van Financiën, aan te wijzen overheidsfunctionaris van het Ministerie van Financiën.

Hoofdstuk 8 Rekenplichtigheid en schadeplichtigheid

Artikel 33 Rekenplichtige, register

1. De overheidsfunctionaris die met de tijdelijke waarneming van de taak van de rekenplichtige is belast, is ook rekenplichtig.
2. De rekenplichtige wordt namens de minister die het aangaat aangewezen door de secretaris-generaal van het betreffende ministerie, dan wel door de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen aangewezen.
3. Er is een register van rekenplichtigen, ingesteld en beheerd door de secretaris-generaal van het betrokken ministerie, namens de Minister van Financiën dan wel door de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen.
4. De aanwijzing tot rekenplichtige, bedoeld in het tweede lid, gaat pas in op het moment dat deze rekenplichtige in het register, bedoeld in het derde lid, is opgenomen.
5. Het in het derde lid bedoelde register wordt bewaard bij het betrokken ministerie dan wel bij de staatsorganen en is te allen tijde beschikbaar voor raadpleging door het Ministerie van Financiën, die tevens bevoegd is tot het maken van afschriften uit bedoeld register.

Artikel 34 Zekerheidsstelling

Aan een rekenplichtige wordt geen verplichting tot zekerheidsstelling opgelegd.

Artikel 35 Verplichtingen bij rekenplichtigheid

De Minister van Financiën regelt bij ministeriële regeling met algemene werking:

- a. de overzichten en specificaties die door de rekenplichtige periodiek dienen te worden overlegd,
- b. de frequentie waarmee dit dient te geschieden,
- c. de wijze waarop op de rekenplichtige toezicht wordt uitgeoefend en door welk orgaan of welke functionaris, en
- d. de wijze waarop de overdracht van rekenplichtigheid plaatsvindt.

Artikel 36 Aanzuiveren tekorten bij rekenplichtigheid

Onverminderd het bepaalde in artikel 69 van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht, is de rekenplichtige verplicht tot het aanzuiveren van tekorten die in de aan hem toevertrouwde goederen en liquide middelen zijn ontstaan.

Artikel 37 Verantwoordelijkheid rekenplichtige bij afwezigheid

Indien het bevoegd gezag geen aanwijzing tot waarneming als bedoeld in artikel 70 van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht heeft gedaan, doch de rekenplichtige aantoonbaar dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om zijn taak te verrichten en dat dit feit aan de secretaris-generaal van het betrokken ministerie bekend was, is hij voor de tijd gedurende welke dit het geval is geweest eveneens van zijn verantwoordelijkheid ontheven en gaat die verantwoordelijkheid over naar het bevoegde gezag.

Artikel 38 Schadevergoeding

Bij vaststelling van de schadevergoeding, bedoeld in artikel 68 van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht moet aan de betrokken overheidsfunctionaris de gelegenheid worden geboden om zich mondeling of schriftelijk te verantwoorden. Indien de

overheidsfunctionaris buiten machte is van deze gelegenheid gebruik te maken, wordt de onrechtmatigheid of verwijtbaarheid, bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht, zoveel mogelijk op andere wijze onderzocht alvorens tot vaststelling van een schadevergoeding wordt overgegaan.

Hoofdstuk 9

Beheer en vervreemden roerende en onroerende zaken van het Land

Artikel 39 Beheer en administratie

1. Het beheer, de administratie en de vervreemding van onroerende zaken van het Land geschiedt overeenkomstig de Landsverordening domaniale gronden.
2. Elke minister is verantwoordelijk voor het beheer en de administratie van de onder hem ressorterende roerende zaken.
3. Bij ministeriële regeling met algemene werking kan de Minister van Financiën nadere regels vaststellen met betrekking tot voorschriften betreffende het beheer en de administratie, bedoeld in het eerste en tweede lid.
4. Tegelijk met het verslag van het afgelopen dienstjaar doet de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning aan de Staten schriftelijk verslag met betrekking tot het beheer van de onroerende zaken. Dit verslag wordt als een afzonderlijke nota onder de tot de jaarrekening behorende stukken opgenomen.

Artikel 40 Wisseling roerende zaken tussen organisatieonderdelen

1. Voordat tot vervreemding van roerende zaken wordt overgegaan, worden eerst de organisatieonderdelen van het Land, in de gelegenheid gesteld om de betreffende zaak te verwerven.
2. Indien een roerende zaak wordt verworven door een ander organisatieonderdeel van het Land, wordt deze roerende zaak tegen de overdrachtswaarde ten tijde van de overdracht naar het organisatieonderdeel dat de zaak verwerft, overgeboekt. Dat gebeurt onder vermindering voor dat bedrag van de beheersbegroting van het organisatieonderdeel dat de zaak verwerft en gelijktijdige verhoging voor hetzelfde bedrag van de beheersbegroting van het organisatieonderdeel dat de zaak vervreemdt.

Artikel 41 Vervreemding van roerende goederen

1. Behoudens het bepaalde in het derde lid geschiedt de verkoop van roerende zaken in het openbaar.
2. In afwijking van het eerste lid, behoeft de verkoop niet in het openbaar te geschieden mits de Minister van Financiën daarmee instemt en de waarde van de roerende zaak ten hoogste NAF 25.000 bedraagt. De ministeriële beschikking waarbij de afwijking wordt toegestaan bevat de gronden waarop tot de afwijking is besloten.
3. Het eigendom van de roerende lichamelijke zaken gaat niet eerder op de wederpartij over, dan nadat de levering daarvan is geschied overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 42 Procedureregels bij openbare verkoop

Regels met betrekking tot de procedures die in geval van openbare veilingen en inschrijvingen en andere verkopeningen in het openbaar moeten worden gevolgd worden door de Minister van Financiën bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.

Artikel 43 Dading Vervallen

Hoofdstuk 10 **Overgangs- en slotbepalingen**

Artikel 44 Intrekking comptabele verordeningen

1. De Comptabiliteitslandsverordening, de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden worden ingetrokken.
2. De in het eerste lid genoemde verordeningen blijven van toepassing op ontwerpen tot vaststelling en wijziging van een begroting en tot vaststelling van een jaarrekening tot en met het dienstjaar 2015.
3. De intrekking van de in het eerste lid genoemde verordeningen heeft geen gevolgen voor de geldigheid van bepalingen, nadere regels en beleidsregels waarin wordt verwezen naar deze verordeningen mits de bepaling of regel waarnaar wordt verwezen naar de strekking ook is opgenomen in vervangende verordeningen.

Artikel 45 Intrekking Subsidieverordening

1. De Subsidieverordening Curaçao 2007 wordt ingetrokken maar blijft van toepassing op subsidies die krachtens deze verordening zijn verleend tot het moment waarop die subsidies in overeenstemming met de nieuwe regels zijn vervallen of ingetrokken.
2. De intrekking van de Subsidieverordening Curaçao 2007 heeft geen gevolgen voor de geldigheid van bepalingen, nadere regels en beleidsregels waarin wordt verwezen naar genoemde verordening mits de bepaling waarnaar wordt verwezen naar de strekking ook is opgenomen in vervangende regelgeving.

Artikel 46 Inwerkingtreding

1. Deze landsverordening treedt in werking op een bij landsbesluit te bepalen tijdstip dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.
2. Deze landsverordening geldt voor de begroting en jaarrekening over het dienstjaar 2016.

Artikel 47 Citeertitel

Deze landsverordening wordt aangehaald als: Landsverordening financieel beheer.

MEMORIE VAN TOELICHTING van de Landsverordening financieel beheer

1. Algemeen deel

De Landsverordening financieel beheer richt zich op de rechtmatige, ordelijke, controleerbare, doelmatige en doeltreffende inrichting van het geheel van beslissingen, handelingen en regels ter sturing en beheersing van de financiële stromen door de overheidsorganisatie, alsmede de verantwoording die daarover moet worden afgelegd. Daarmee is meteen het onderscheid met de Landsverordening comptabiliteit 2010 duidelijk die zich richt op de begrotings- en verantwoordingscyclus, en de vorm- en inrichtingseisen van de begroting en jaarrekening. Dergelijke vereisten zijn met name van belang voor de relatie tussen regering en Staten, terwijl het financieel beheer meer is gericht op de interne beheersing van financiële stromen. De relatie tussen de bestuurlijke leiding en het ambtelijk apparaat, alsmede in het ambtelijk apparaat onderling, staan hierin centraal.

De in hoofdstuk 1 en 2 opgenomen bepalingen inzake het financieel beheer en de beheersbegroting vormen de spreekwoordelijke kapstok voor de afzonderlijke ministeries. en voor de staatsorganen. Daarnaast zal de Minister van Financiën met ministeriele regelingen nadere invulling geven aan verschillende onderwerpen, zoals de eisen en verantwoordelijkheden rondom financieel beheer, de regels voor bijzondere lasten en de aanbestedingsregels. Ook is een rol weggelegd voor de Minister van Financiën wanneer in uitzonderingsgevallen van een algemene regel kan worden afgeweken. Hiermee geeft de Minister van Financiën invulling aan de bepalingen van artikel 41 van de Landsverordening comptabiliteit 2010, waarin onder meer is geregeld dat de Minister van Financiën belast is met het toezicht op de uitvoering van de begroting en met de inrichting van de financiële en andere administraties van het Land, alsmede op de wijze waarop die administraties worden gevoerd.

De beheersbegroting fungeert als instrument voor het Ministerie van Financiën om deugdelijk financieel beheer van het Land te waarborgen. Het financieel beheer zelf is, binnen de kaders van deze Verordening en de ministeriele regelingen echter een zaak van elke afzonderlijke minister en van de (onder)voorzitter of secretaris van de Staatorganen, die ingevolge de begroting over bepaalde gelden mag beschikken, en het onder zijn leiding en politieke verantwoordelijkheid gestelde ambtelijke apparaat dat het beleid van de minister en de (onder)voorzitter of secretaris van de staatorganen in de dagelijkse praktijk realiseert. Iedere minister is verantwoordelijk voor zijn eigen budget naast de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle ministers voor het geheel.

Hoofdstuk 3 heeft betrekking op overeenkomsten tot verwerving van goederen, rechten en diensten. Zelfstandig budgetbeheer is uitgangspunt, zolang de uitgaven of ontvangsten worden gepleegd binnen de budgettaire kaders van de beheersbegroting. In deze landsverordening worden de absolute grensbedragen aangegeven.

Hoofdstuk 4 inzake betaalbaarstelling en betalingen heeft onder meer betrekking op rekenplichtigheid bij betalingen.

In het kader van het zelfstandig budgetbeheer worden de beheerstaken binnen de beheerketen in naam van de verantwoordelijke minister of de (onder)voorzitter of secretaris van de staatorganen aan de organisatieleiding van het desbetreffende ministerie of staatsorgaan gedelegeerd. Binnen deze beheertaken wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds de bewaartaken en anderzijds overige beheertaken. Bewaartaken worden aan een rekenplichtige opgedragen. Rekenplichtigheid krijgt een ruime strekking, omdat de bewaartaken behalve geldwaardige papieren ook roerende zaken omvat. De overige beheertaken omvatten het budgethouderschap en de betaalbaarstelling. De betalingsordonnateur, die met de betaalbaarstelling is belast, wordt opgenomen in een register, dat wordt ingesteld en beheerd door het betrokken ministerie, namens de Minister van Financiën of door het betrokken

staatsorgaan.

Een uitzondering op de decentraliseringsgedachte is de wijze waarop de treasury-functie is vormgegeven. Betaling en inning geschiedt in beginsel door het Ministerie van Financiën. Er zijn wel enkele uitzonderingen: de staatsorganen kunnen hun eigen treasury-functie vervullen. Daarnaast zijn er onderdelen van ministeries die vanuit hun taak en de aard van de werkzaamheden belast zijn met het innen van bepaalde ontvangsten, zoals de inning van leges en retributies. Voorts kunnen ministeries kleine kassen aanhouden, waarvan de inhoud bij wijze van voorschot door het Ministerie van Financiën wordt verstrekt.

Hoofdstuk 5 heeft betrekking op vorderingen, ontvangsten en de teruggave van ontvangsten en op procedureregels in dit verband. Hoofdstuk 6 heeft betrekking op kwijtschelding, oninbare vorderingen en verjaring. De termijnen voor verjaring zoals bepaald in de onderhavige landsverordening zijn van toepassing. Voor het overige zijn de termijnen aangaande verjaring zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek van toepassing. De regels die op de onderwerpen in dit hoofdstuk betrekking hebben worden geregeld in een landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

In hoofdstuk 7 is uitgangspunt bij de treasury geïntegreerd middelen beheer. Hierin zijn alle bankrekeningen van de overheid – dus van de ministeries – aan de hoofdbankrekening gekoppeld. Dagelijks worden eventuele negatieve saldi aangezuiverd en worden positieve saldi afgeroomd. Is het totaalsaldo negatief, dan trekt het Ministerie van Financiën tijdelijk geld op de markt aan; is het positief, dan kan dit volgens vastgestelde richtlijnen worden uitgezet. Het is aan het Ministerie van Financiën om de seizoenfluctuaties in de kasprognoses te verwerken en om te zetten in een adequaat liquiditeitsbeheer, met de meest gunstige rentekosten of –opbrengsten. Tevens worden de inkomsten en uitgaven op separate bankrekeningen geadministreerd.

Hoofdstuk 8 regelt rekenplichtigheid en schadeplichtigheid. Er worden regels gegeven ten aanzien van verplichtingen bij rekenplichtigheid en de verantwoordelijkheid hierbij. Voorts wordt de aansprakelijkheid van niet rekenplichtige overheidsfunctionarissen geregeld voor verwijtbare schade toegebracht aan het Land.

Het beheer en het vervreemden van roerende en onroerende zaken wordt geregeld in hoofdstuk 9. Hierin zijn onder andere opgenomen de hierbij te hanteren voorwaarden en procedureregels. Tevens is geregeld de wijze waarop roerende zaken kunnen worden vervreemd. In dit hoofdstuk is ook geregeld de beëindiging van geschillen bij dading. Hoofdstuk 10 bevat het overgangsrecht en de slotbepalingen. Vanaf de inwerkingtreding dienen alle stukken te voldoen aan de in deze verordening neergelegde bepalingen.

2. Financiële gevolgen

Deze landsverordening heeft betrekking op het intern financieel beheer van de overheidsorganisatie. De bij of krachtens het ontwerp gestelde regels en procedures behoren thans grotendeels tot bestaande financiële praktijk van de overheidsorganisatie. Derhalve heeft deze landsverordening geen additionele financiële kosten tot gevolg. Voorts zijn de consequenties hiervan voor de beheersing van de uitgaven reeds verwerkt in de begroting.

3. Advies Raad van Advies

Op 17 augustus 2015 heeft de Raad van Advies (RvA) de regering inzake de onderhavige ontwerp-landsverordening van advies voorzien (RvA no. RA/10-15-LV).

Het advies van de RvA is voor de regering aanleiding geweest om zowel het ontwerp als de memorie van toelichting op onderdelen te wijzigen. De Regering heeft de adviezen van de RvA grotendeels overgenomen. Voor zover het advies van de RvA niet is overgenomen, wordt de beweegreden daarvoor hierna zo volledig mogelijk weergegeven.

In hoofdstuk I, paragraaf 4, adviseert de RvA om in de memorie van toelichting aan te geven of alle overheidsdiensten geëquipeerd zijn om volgens de bij of krachtens het ontwerp gestelde regels en procedures te functioneren. Tevens adviseert de RvA om aan te geven of aan de hiervoor aangehaalde voorbeelden al dan niet kosten zijn verbonden.

De regering is geëquipeerd om volgens de bij of krachtens het ontwerp gestelde regels en procedures te functioneren. Immers de gestelde regels en procedures behoren grotendeels thans tot de bestaande financiële praktijk van de regering en zullen daarom geen financiële gevolgen met zich meebrengen.

In hoofdstuk II, onderdeel a, geeft de RvA aan begrip te hebben voor de wens van de regering om het streven naar meer flexibiliteit, maar wijst er op dat het doel van het ontwerp juist het waarborgen van een deugdelijk financieel beheer van het Land is. Door het brengen van bepaalde bevoegdheden buiten het toetsingsveld van de regering en de Staten en deze bevoegdheden toe te kennen aan uitsluitend de regering, de Minister van Financiën of de betrokken minister, loopt het Land naar oordeel van de RvA het niet ondenkbare risico dat het doel van het ontwerp, namelijk het waarborgen van een deugdelijk financieel beheer van het Land, niet wordt bereikt.

De regering heeft het advies van de RvA op dit punt nagenoeg integraal overgenomen zodat wijziging van de bedragen in de onderhavige landsverordening, op twee gevallen na, bij landsverordening tot wijziging van de onderhavige landsverordening geschiedt. Met het oog op de noodzaak van flexibiliteit, modernisering van het financieel beheer, en slagvaardigheid van bestuur heeft de regering gemeend de mogelijkheid te creëren om de bedragen in de artikelen 9 en 10 bij ministeriële regeling met algemene werking te kunnen wijzigen. In artikel 9 betreft het het bedrag boven welk opdrachten tot het uitvoeren van werken of tot het doen van leveringen of dienstverrichtingen ten behoeve van het Land schriftelijk dienen te worden verstrekt. In artikel 10 betreft het de afgrenzing van de gevallen waarin opdrachten in het openbaar of onderhands aanbesteed dienen te worden dan wel volstaan kan worden met de aanvraag van een enkele offerte. Deze bedragen zijn sterk afhankelijk van en sterk van invloed op de kwaliteit van het financieel beheer en dienen daarom met de nodige flexibiliteit aangepast te kunnen worden; zowel opwaarts als neerwaarts.

De RvA acht het, omdat de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB) in de afgelopen periode bij de controle van jaarrekeningen van het Land geconstateerd heeft dat het financieel beheer niet op orde is, gewenst om het onderhavige ontwerp aan de SOAB ter advisering voor te leggen. De regering tekent aan dat het onderhavige ontwerp juist antwoord geeft op de tekortkomingen die in het verleden in het financieel beheer zijn gesignaleerd en dat deskundigen die bij die rapporten betrokken waren bij de advisering over het onderhavige ontwerp zijn betrokken.

In antwoord op het advies van de RvA om artikel 8 aan te passen zodat daaruit blijkt in welke gevallen de minister een last of uitgave als last respectievelijk uitgave met een bijzonder karakter kan aanwijzen, merkt de regering op dat zij meent dat de inkadering hiervan genoegzaam is omschreven in de toelichting op dat artikel. Lasten en uitgaven hebben namelijk een bijzonder karakter als het financieel belang dat met de last of uitgave is gemoeid aanmerkelijk is, dan wel wanneer verplichtingen een langdurig en structureel effect hebben. Hetwelk mede zal afhangen van de situatie van de overheidsfinanciën en dientengevolge situationeel ingevuld wordt.

Terzake de opmerking van de RvA dat uit artikel 37 niet blijkt of met "het bevoegde gezag" de Secretaris-generaal bedoeld wordt die de rekenplichtige overheidsdienaar namens de minister heeft aangewezen, de minister zelf of iemand anders, verwijst de regering naar artikel 33, tweede lid, waar geregeld is dat de rekenplichtige namens de minister die het aangaat wordt aangewezen door de secretaris-generaal van het betreffende ministerie. Zodoende is in de

situatie als geschetst in artikel 37 in voorkomend geval de minister die het aangaat het bevoegde gezag, daar de aanwijzing namens de minister die het aangaat geschiedt.

Op grond van artikel 1 van de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur Land Curaçao hebben wet- en regelgeving van de Nederlandse Antillen en van het eilandgebied Curaçao na de overgang naar de nieuwe staatkundige structuur, hun kracht behouden, totdat zij met inachtneming van de Staatsregeling zijn gewijzigd of ingetrokken. Het voorgaande geldt niet voor wet- en regelgeving die op de zogenaamde "negatieve lijst" is geplaatst. Desalniettemin merkt de RvA in reactie op artikel 48 op dat de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1), de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften (P.B. 1992, no. 9) en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) weliswaar niet voorkomen op de "negatieve lijst" en ook niet expliciet zijn ingetrokken, maar, anders dan de regering, van oordeel is dat die regelingen geen rechtskracht hebben en niet ingetrokken behoeven te worden.

De Raad zet uiteen waarom zij de zienswijze van de regering, welke impliceert dat naast de Landsverordening comptabiliteit 2010, ook de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1), de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften (P.B. 1992, no. 9) en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) geldend recht zijn, niet deelt.

Ten eerste stelt de RvA dat uit de memorie van toelichting behorende bij de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur Land Curaçao, onder "3. Uitwerking van het uitgangspunt" blijkt dat het niet de bedoeling was om onder andere de organieke landsverordeningen, die op voet van de afspraken gemaakt op de Start Ronde Tafel Conferentie, in het nieuwe land Curaçao over te nemen. Omdat de Landsverordening comptabiliteit 2010 een dergelijke organieke landsverordening is, concludeert de RvA uit de memorie van toelichting dat het in ieder geval nimmer de bedoeling is geweest dat de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1), de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften (P.B. 1992, no. 9) en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) na de overgang naar de nieuwe staatkundige structuur rechtskracht zouden behouden.

De regering deelt deze zienswijze van de RvA om de hiernavolgende redenen niet. Ten eerste bevat de zogenaamde "negatieve lijst" organieke wetten welke ten tijde van de Nederlandse Antillen van kracht waren, zoals de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen (AMvRB 1955, no. 32) en de Landsverordening Organisatie Landsoverheid (P.B. 2011, no. 75). Hoewel het bijvoorbeeld nimmer de bedoeling is geweest dat de Staatsregeling van de Nederlandse Antillen (AMvRB 1955, no. 32) en de Landsverordening Organisatie Landsoverheid (P.B. 2011, no. 75) na de overgang naar de nieuwe staatkundige structuur rechtskracht zouden behouden zijn die in de zogenaamde "negatieve lijst" opgenomen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat de stelling van de RvA dat een organieke wet, ook al komt die niet op de zogenaamde "negatieve lijst" voor, geen rechtskracht meer heeft, mank loopt. Voorts wordt aangetekend dat niet de toelichting doch de wetstekst het recht bepaalt.

Ten tweede vervangt volgens de RvA een nieuwe regeling de oude, zodat - los van de bedoeling van de wetgever verwoord in de memorie van toelichting bij de Algemene overgangsregeling wetgeving en bestuur Land Curaçao - reeds op dat punt volgens de RvA geoordeeld kan worden dat de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1) en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) vervangen zijn door de Landsverordening comptabiliteit 2010. In het andere geval, waarin twee regelingen die dezelfde materie regelen naast elkaar blijven bestaan, zal men voor het geldend recht in het ongewisse blijven, aldus de RvA. Dat geldt volgens de RvA des te meer indien beide regelingen hetzelfde onderwerp verschillend regelen. In het voorliggend geval zou de regel

dat de nieuwe regeling voor de oude gaat, volgens de RvA evenmin oplossing bieden. Immers, beide regelingen (de Landsverordening comptabiliteit 2010 en de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1)) zouden dan op 10 oktober 2010 formeel rechtskracht hebben gekregen in Curaçao, hetgeen de RvA betwist.

Ook op dit punt loopt de redenering van de RvA mank en wel omdat anders dan de RvA veronderstelt regelen de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1), de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) en de Landsverordening comptabiliteit 2010 niet dezelfde materie. Dat de citeertitel van voormelde drie wetten het woord "comptabiliteit" bevatten betekent geenszins dat die dezelfde materie regelen. Integendeel, het nieuwe comptabele stelsel bestaat uit de Landsverordening comptabiliteit 2010 en de onderhavige landsverordening financieel beheer. De Landsverordening comptabiliteit 2010 regelt de relatie tussen regering en Staten door eisen te stellen aan de begrotings- en verantwoordingscyclus, alsmede aan de vorm- en inrichting van de begroting en jaarrekening. Daarentegen richt de Landsverordening financieel beheer zich op de interne beheersing van financiële stromen: op de rechtmatige, ordelijke, controleerbare, doelmatige en doeltreffende inrichting van het geheel van beslissingen, handelingen en regels ter sturing en beheersing van de financiële stromen door de overheidsorganisatie, alsmede de verantwoording die daarover moet worden afgelegd. De relatie tussen de bestuurlijke leiding en het ambtelijk apparaat, alsmede in het ambtelijk apparaat onderling, staan hierin centraal. Dat onderscheid bestond in essentie niet in het comptabele stelsel van de voormalige Nederlandse Antillen: de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1) en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden (P.B. 1953, no. 174) bevatten beide elementen welke in de nieuwe systematiek deels in de Landsverordening comptabiliteit 2010 en deels in de onderhavige ontwerp-landsverordening financieel beheer worden geregeld.

Voorts wordt aangetekend dat de zogenaamde "moederregeling" op grond waarvan uitvoeringsvoorschriften die in een verordening hun grondslag vinden, vervallen met de regeling waaraan zij hun grondslag ontleen, waar de RvA zich op baseert om te concluderen dat de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften (P.B. 1992, no. 9) evenmin van kracht is, in het specifiek benoemde geval niet opgaat. Niet alleen omdat zoals hierboven is uiteengezet de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1) nog rechtskracht heeft, maar ook omdat de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften (P.B. 1992, no. 9) geen uitvoeringsvoorschrift betreft van de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1) doch eveneens een landsverordening is die de mogelijkheid creëert om af te wijken van de Comptabiliteitslandsverordening (P.B. 1953, no. 1).

4. Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1

Algemene bepalingen

Artikel 1

In dit artikel worden de in deze landsverordening gehanteerde begrippen gedefinieerd. De definities spreken voor zich. Onder de definitie van de beheersbegroting opgenomen in artikel 1, onderdeel c, van deze verordening dient te worden verstaan de beleidsbegroting omschreven in artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening comptabiliteit 2010 nader uitgewerkt tot het niveau van sub-functies en subcategorieën.

Een van de grondslagen van de administratieve organisatie van de overheid is de functiescheiding tussen bewaartaken en overige beheertaken. Bewaartaken worden aan een rekenplichtige opgedragen. De overige beheertaken omvatten onder meer budgethouderschap en de betaalbaarstelling. In deze verordening krijgt rekenplichtigheid een ruime strekking, omdat de bewaartak behalve geldwaardige papieren, ook roerende zaken omvat. De financiële landsadministratie beperkt zich niet tot de ministeries. De jaarrekening en het jaarverslag van het Land zal derhalve ook de specifieke overheidsfondsen, andere organen en

de overige entiteiten in de collectieve sector bestrijken. Wat betreft die laatste categorie wordt verwezen naar de in de Landsverordening comptabiliteit 2010 opgenomen definitie van de collectieve sector, conform de UN System of National Accounts.

De benaming budgethouder bestaat in het spraakgebruik in de dagelijkse praktijk, maar dient ook om het onderscheid met de betalingsordonnateurs en de rekenplichtigen duidelijk te maken. Het belang van de benaming moet dus vooral worden gezien in het licht van het financieel beheer, en daarom is die ook in onderhavige landsverordening opgenomen.

Artikel 2

Dit artikel stelt algemene eisen waaraan het op elk ministerie gevoerde financieel en materieel beheer moet voldoen. Uit dit artikel valt af te leiden dat zowel het financieel beheer als het materieel moet voldoen aan eisen van rechtmatigheid, ordelijkheid en controleerbaarheid en dient tevens doelmatig te worden ingericht. Beheer en verantwoording hierover zijn niet mogelijk zonder een goede administratie, die op zijn beurt gestoeld moet zijn op een solide administratieve organisatie. De genoemde algemene grondslagen van administratieve organisatie dienen mede met het oog op uniformiteit en consistentie, nader uitgewerkt te worden door de Minister van Financiën en later op een nog groter detailniveau door de secretaris-generaal van elk ministerie. De administratieve organisatie wordt vastgelegd in handboeken. Dit is geen eenmalige vastlegging; het handboek dient periodiek te worden geactualiseerd naar aanleiding van wijzigingen in de (administratieve) organisatie en werkwijzen. Elke minister richt voor zijn ministerie op basis van risico inschatting een systeem van interne controle in, waarmee wordt vastgesteld dat conform de vastgestelde procedures wordt gewerkt, de functiescheidingen in acht worden genomen en ontvangsten en uitgaven op rechtmatige wijze hebben plaatsgevonden. Onvolkomenheden, die blijken uit de ingestelde periodieke interne controle worden, indien herstel mogelijk is, direct hersteld. Herstel kan plaatsvinden door redresseren van een transactie, aandacht vestigen op het navolgen van bestaande procedures of door het aanpassen van procedures. De termijn van aanpassing is afhankelijk van risico van de geconstateerde afwijking en de complexiteit van de noodzakelijke aanpassingen, doch dient uiterlijk binnen 3 maanden te zijn geëffectueerd. Uiteraard is het de verantwoordelijke minister, die in het kader van financieel zelfbeheer beheerstaken kan delegeren. Elke minister draagt eigen verantwoordelijkheid voor zijn ministerie en onderdelen daarvan. Dat geldt zowel voor privaatrechtelijke handelingen als voor overeenkomsten van publiekrechtelijke aard. Daarbij moet hij zich in elk geval laten leiden door de bepalingen omtrent de begrotingsuitvoering in de Landsverordening comptabiliteit 2010.

Artikel 3

Voor de financiële administratie vormt de Landsverordening comptabiliteit 2010 de basis. De administratie als geheel moet meer informatie opleveren dan de klassieke financiële overheidsadministratie. De administratie zal ook informatie moeten geven over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer in relatie tot de gestelde beleidsdoelen.

Artikel 5

In artikel 1, onderdeel a, van de Landsverordening comptabiliteit 2010 wordt de begroting gedefinieerd als de beleidsbegroting van een dienstjaar. In de memorie van toelichting bij die landsverordening wordt ingegaan op het onderscheid tussen de beleids- en de beheersbegroting. Daarin wordt aangegeven, dat de beheersbegroting nader wordt gespecificeerd in de Landsverordening financieel beheer.

De beheersbegroting geeft per hoofdstuk, en daarbinnen per functie, een meer gedetailleerd inzicht in de kosten. De beheersbegroting is daarom vooral relevant voor de verhouding tussen het politieke bestuur en het ambtelijke apparaat, meer in het bijzonder geformuleerd die tussen een minister, die ingevolge de begroting over bepaalde gelden mag beschikken, en

het onder zijn leiding en verantwoordelijkheid gestelde ambtelijke apparaat dat het beleid van de minister in de dagelijkse praktijk realiseert. De beheersbegroting wordt daarom – in tegenstelling tot de beleidsbegroting – niet door de Staten geautoriseerd.

De beheersbegroting is een nadere verbijzondering van de beleidsbegroting. De functies en economische categorieën per ministerie of staatsorgaan worden in de beheersbegroting nader onderverdeeld in sub-functies en subcategorieën. Door die onderverdeling te laten vaststellen door de Minister van Financiën bij ministeriële regeling met algemene werking, ligt de verantwoordelijkheid voor de indeling van de beheersbegroting waar hij thuishoort: de beheersbegroting is immers voornamelijk een instrument van de Minister van Financiën om deugdelijk financieel beheer van het Land te kunnen waarborgen. Om de nodige flexibiliteit in de indeling mogelijk te maken, heeft de regering gekozen voor vaststelling bij ministeriële regeling met algemene werking.

Hoofdstuk 2

De beheersbegroting

Artikel 6

Het proces van voorbereiding van de beheersbegroting loopt in grote lijnen parallel met die van de begroting. Dit is ook logisch, want de beheersbegroting is in feite de nadere onderbouwing van de totaalbedragen in de begroting. Het voorbereidingsproces van de beheersbegroting gaat echter afwijken van dat van de begroting, nadat deze door de Raad van Ministers is goedgekeurd. Wordt de begroting vervolgens als landsverordening bij de Staten ter vaststelling ingediend, de beheersbegroting daarentegen bereikt de Staten niet anders dan desgewenst ter kennisneming. De vaststelling van de beheersbegroting is een zaak van de Minister van Financiën (weliswaar na goedkeuring door de Raad van Ministers). Die vaststelling kan pas plaatsvinden, nadat de Staten de begroting hebben vastgesteld. Immers die bevat de totaalbedragen op het niveau van de functies en economische categorieën per ministerie.

Artikel 7

In dit artikel wordt de functie van de beheersbegroting als beheersinstrument tussen de Minister van Financiën en de andere ministers duidelijk: het zelfstandig budgetbeheer van de ministers en de gemandateerde organisatieleiding, heeft in beginsel betrekking op de budgetten binnen de kaders van de beheersbegroting. Met andere woorden, zolang er uitgaven of ontvangsten worden gepleegd binnen de budgettaire kaders van de beheersbegroting, is sprake van zelfstandig budgetbeheer. Wil een minister of ministerie daarvan afwijken, dan is goedkeuring van de Minister van Financiën nodig.

Het derde, vierde en vijfde lid geven wel een verruiming aan van deze strikte regel: binnen bepaalde economische categorieën mogen ministers en budgethouders met budgetten schuiven. Het gaat dan bijvoorbeeld om verschuivingen met personeel of goederen. Voor budgethouders ligt het voor de hand dat die verschuivingen alleen plaatsvinden binnen het organisatieonderdeel waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Het kan echter voorkomen dat het wenselijk is om te schuiven met budgetten tussen organisatieonderdelen van een ministerie of een staatsorgaan. Dat kan alleen zonder wijziging van de begroting voor zover zich dit beweegt binnen de functies en binnen de economische categorieën. Er kunnen organisatieonderdelen zijn waarvan de budgetten over meerdere functies zijn verspreid. In zo'n geval is het de minister van het betreffende ministerie of de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen voor organisatieonderdelen van zijn staatsorgaan die bevoegd is om verschuivingen aan te brengen, binnen de gestelde regels.

Het is van belang dat de Minister van Financiën snel beschikt over bovengenoemde aangebrachte wijzigingen in de beheersbegroting. Dit beïnvloedt immers het totale financiële beeld van de uitputting. Het zevende lid regelt daarom deze verwerking.

Artikel 8

Terwijl artikel 7 zich richt op zelfstandig budgetbeheer in de zin van afwijkingen van de beheersbegroting, richt artikel 8 zich op de mate van zelfstandig budgetbeheer in de zin van het doen van de daadwerkelijke uitgaven binnen de beheersbegroting. Ook daarop zijn namelijk enkele beperkingen van toepassing.

De regering acht het noodzakelijk dat, zelfs indien de bedragen in de beheersbegroting zijn opgenomen, bepaalde lasten op de gewone dienst en uitgaven op de kapitaaldienst een goedkeuringsprocedure doorlopen, alvorens de financiële verplichting wordt aangegaan. Bedoelde lasten en uitgaven hebben een bijzonder karakter in die zin, dat daarop een voorafgaande of zwaardere toetsing noodzakelijk is. Reden daarvoor is het aanmerkelijke financieel belang dat met de uitgave is gemoeid. Een andere reden is dat bepaalde verplichtingen een langdurig en structureel effect kunnen hebben. Een effectieve monitoring is vanuit het oogpunt van budgetbeheersing essentieel.

Deze lasten op de gewone dienst en uitgaven op de kapitaaldienst, alsmede de goedkeuringsprocedures worden door de Minister van Financiën bij ministeriële regeling met algemene werking vastgesteld.

Hoofdstuk 3**Overeenkomsten tot verwerving van goederen, rechten en diensten****Artikel 9**

Het eerste lid sluit aan op hetgeen over de machtiging tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen in de Landsverordening comptabiliteit 2010 is opgenomen. In artikel 1 bevattende definities is reeds aangegeven wat onder budgethouder wordt verstaan.

Het derde lid gaat uit van het beginsel dat alle opdrachten schriftelijk worden verstrekt, tenzij het een opdracht betreft met een lage financiële waarde. In dat geval kan het, omwille van de snelheid, nodig zijn om met een mondelinge opdrachtverstrekking te werken. Van deze mogelijkheid moet echter slechts bij hoge uitzondering gebruik worden gemaakt. De betreffende grenswaarde bedraagt NAf 1.000. Uitdrukkelijk wordt hier nogmaals gewezen op het bepaalde in artikel 8, tweede lid, inzake de goedkeuringsprocedure.

Het vierde lid bepaalt dat overeenkomsten tot verwerving van goederen, rechten en diensten in beginsel worden aangegaan voor ten hoogste drie jaren. Alleen indien het landsbelang ermee is gediend kunnen dergelijke overeenkomsten voor ten hoogste vijf jaar worden aangegaan. Indien ook die periode, vanuit het oogpunt van het landsbelang te kort wordt geacht, kan daarvan slechts worden afgeweken met instemming van de Staten.

Artikel 10

Bij het verwerven van goederen, rechten en diensten gaat vanuit het oogpunt van transparantie in beginsel de voorkeur uit naar een openbare aanbesteding. Dit biedt over het algemeen de beste waarborg voor een goede prijs-kwaliteitverhouding, alsmede voor eerlijke concurrentieverhoudingen voor alle spelers op de markt.

Bij opdrachten die echter een gematigd financieel belang behelzen, kan een dergelijke openbare aanbesteding te omslachtig zijn. Daarvoor maakt het tweede lid een uitzondering. Er moeten dan wel minimaal drie offertes worden opgevraagd. In het vierde lid wordt daarop een uitzondering mogelijk gemaakt: in die gevallen waar de opdracht in de praktijk niet te ontkoppelen is van de eerdere aanschaf door het Land van een activa. Als bijvoorbeeld een op maat gemaakt geautomatiseerd systeem is aangeschaft, kan in beginsel enkel de opdrachtnemer de programmatuur aanpassen en onderhouden. Als een beveiligingssysteem is aangeschaft, kan in beginsel enkel de opdrachtnemer dat systeem onderhouden, tenzij die opdrachtnemer niet de exclusieve rechten heeft om dat systeem te verhandelen. Als het Land programmatuur heeft aangeschaft en in gebruik heeft dient daarvoor een licentierecht te worden betaald. Indien een opdrachtnemer de exclusieve rechten van onderhoud van roerende zaken, zoals bijvoorbeeld de exclusieve rechten van onderhoud verkregen bij de aanschaf van een auto, kan in beginsel enkel de opdrachtnemer die auto onderhouden. Ook

voor vervolgoopdrachten die binnen een periode van 3 jaar na gunning geschieden, kan worden volstaan met de opvraag van één offerte. Hieruit blijkt dat zich situaties in de praktijk voordoen welke niet aanbesteed kunnen worden doch welke in essentie niet onder de noemer van het vijfde lid ondergebracht kunnen worden om van de regel van openbare aanbesteding dan wel offerteprocedure af te wijken. Vandaar dat hiervoor een specifieke afwijking voor wordt geregeld in het vierde lid.

Tot slot voorziet het vijfde lid erin dat als er zwaarwegende belangen zijn om af te zien van het in het openbaar aanbesteden van een opdracht dan wel het opvragen van minimaal drie vergelijkbare offertes daartoe vooraf bij beschikking van de Minister van Financiën kan worden besloten. In die beschikking moeten de zwaarwegende redenen helder uiteen worden gezet. Het moge duidelijk zijn dat van deze uitzonderingsmogelijkheid zo min mogelijk gebruik moet worden gemaakt. Vandaar dat anders dan de huidige situatie in het vierde lid reeds situaties zijn benoemd welke een openbare aanbesteding dan wel de opvraag van drie offertes in de praktijk onmogelijk maken, terwijl er strikt gezien geen sprake is van zwaarwegende belangen om af te wijken van de voorgeschreven procedures.

Tevens wordt er een onderscheid gemaakt tussen civieltechnische werken en andere opdrachten tot uitvoering van werken. Met het oog op de noodzaak van flexibiliteit en slagvaardigheid van bestuur heeft de regering ervoor gekozen om de grensbedragen bij ministeriële regeling met algemene werking te kunnen wijzigen. Dit biedt meer flexibiliteit dan het regelen daarvan in deze landsverordening. Immers, deze bedragen zijn zowel sterk afhankelijk van, alsook sterk van invloed op de kwaliteit van het financieel beheer en dienen daarom met de nodige flexibiliteit aangepast te kunnen worden. Dat wil zeggen zowel opwaarts als neerwaarts.

Artikel 11

Het in dit artikel bedoelde landsbesluit, houdende algemene maatregelen beoogt objectiviteit en transparantie te waarborgen in alle drie de fasen van het verwervingstraject, voor, tijdens en na de opdrachtverstrekking.

Artikel 12

Dit artikel ziet op het voorkómen van elke vorm van belangenverstremming.

Artikel 13

Door deze bepaling wordt de bevoegdheid tot het geven van nadere regels voor subsidieverstrekking gedelegeerd. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden nadere regels vastgesteld betreffende subsidieverstrekking. Hierbij dienen wel de in dit artikel gestelde kaders strikt te worden aangehouden.

Hoofdstuk 4

Betaalbaarstelling en betalingen

Artikel 14

Elke minister draagt een eigen verantwoordelijkheid voor rechtshandelingen betrekking hebbende op zijn eigen ministerie. Uit deze rechtshandelingen kunnen schulden voortvloeien die, alvorens betaald te worden, de goedkeuring behoeven namens de minister. Net als dat bij de budgethouders het geval is ten aanzien van het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen, wordt de bevoegdheid tot betaalbaarstelling uitgeoefend namens de minister door daartoe aangewezen overheidsfunctionarissen. Om het onderscheid met budgethouders en rekenplichtigen aan te geven, en ten behoeve van het dagelijks spraakgebruik, is ervoor gekozen om de overheidsfunctionarissen die de betaalbaarstelling verrichten, aan te duiden als "betalingsordonnateur".

Betaalbaarstelling moet worden onderscheiden van het verrichten van geldelijke betalingen die plaatsvindt door rekenplichtige overheidsfunctionarissen. Betaalbaarstelling behelst het

intern betaalbaar stellen van aangegane financiële verplichtingen. De feitelijke betaling geschiedt door de rekenplichtigen.

Artikel 15

Uit het oogpunt van interne controle is bepaald dat de goedkeuring van de betaalbaarstelling steeds middels een dubbel handtekeningsysteem moet worden gedaan, namelijk door de budgethouder en door de betalingsordonnateur. Principes van interne controle liggen tevens ten grondslag aan het bepaalde in het tweede lid. Om tot goedkeuring over te gaan zal in elk geval vast moeten komen te staan dat de opdrachtnemer datgene heeft gepresteerd wat met hem is overeengekomen en dat hij hiertoe deugdelijke facturen heeft ingediend. Tot betaalbaarstelling zal vervolgens alleen worden overgegaan als duidelijk blijkt dat de opdrachtgever zich akkoord heeft verklaard met de verrichte prestatie en wat hiervoor is gefactureerd. De opdrachtgever is gelijk aan de betreffende budgethouder. Nadat deze verklaring is afgegeven geschiedt de betaalbaarstelling, krachtens het vijfde lid, op grond van een betalingsopdracht van een betalingsordonnateur van het betrokken ministerie of betrokken staatsorgaan. Diens functie betreft het nagaan of alle door de budgethouder aangeboden betalingsverzoeken voldoen aan de vereisten van het aangaan van verplichtingen, het vaststellen van de prestatie en het goedkeuren van de factuur en dat dus een rechtmatige betalingsverplichting voor het Land bestaat. In de geautomatiseerde (financiële) administratie van het Land is een afzonderlijke autorisatie voor de betalingsgoedkeuring aangebracht. Indien de betaalbaarstelling of betaling van aangegane financiële verplichtingen door enige oorzaak vertraging oploopt, dan kunnen opdrachtnemers geen aanspraak maken op betaling van interest op hun gefactureerde bedragen. Het zevende lid beoogt te voorkomen, dat geldelijke betalingen aan opdrachtnemers worden vervangen door schenkingen van bijvoorbeeld overtollig overheidsmaterieel. Het ongewenste gevolg daarvan zou zijn, dat de transparantie van uitgaven en inkomsten in het gedrang komt. Voor de vervreemding van roerende zaken zijn in deze landsverordening specifieke bepalingen opgenomen; die mogen niet worden doorkruist. Ook voor de vervreemding van onroerende goederen bestaan specifieke bepalingen in de Landsverordening Domaniale gronden.

Artikel 17

Het verstrekken van voorschotten aan opdrachtnemers moet vanuit het oogpunt van goed financieel beheer zoveel mogelijk worden beperkt. In dit artikel wordt dit derhalve aan banden gelegd.

Artikel 18

Het verlenen van andere voorschotten dan aan opdrachtnemers en ten behoeve van de kleine kassen, is in dit artikel beperkt tot een vijftal categorieën. Dit is van belang om een ongebreidelde toepassing van voorschotten te voorkomen, wat goed financieel beheer onder druk zou zetten.

Artikel 19

De betaling van schulden van het Land die de ministeries zelf betreffen, vindt plaats door rekenplichtigen van het Ministerie van Financiën. Het gaat hier om het verrichten van de geldelijke betaling. De door de Minister van Financiën daartoe aangewezen bankrekeningen en kassen vallen dus onder het Ministerie van Financiën. Voor de staatsorganen is het eerste lid, onderdeel b, van toepassing. De staatsorganen nemen immers een bijzondere positie in en het ligt daarom voor de hand om hen een daarbij passende mate van zelfstandigheid in de uitoefening van de betalingsfunctie toe te kennen. Daar geldt evenwel dat dit op deugdelijke en verantwoorde wijze dient te geschieden, wat afhankelijk is van de omvang en bemensing, en dus afhangt van de specifieke situatie van elk staatsorgaan. Het tweede lid ziet erop dat er een strikte scheiding wordt toegepast tussen kassen en bankrekeningen die worden gebruikt voor het doen van betalingen enerzijds, en kassen en

bankrekeningen die worden gebruikt voor het innen van ontvangsten anderzijds.

Artikel 20

Voor het doen van betalingen uit de kleine kas gelden specifieke bepalingen. De inhoud van de kleine kas wordt bij wijze van voorschot verstrekt door de Minister van Financiën. Dit impliceert dat er periodiek moet worden afgerekend. De kleine kas is bedoeld voor kleine huishoudelijke uitgaven, kleine kantooruitgaven en uitgaven voor klein onderhoud en reparatie. Indien het vanuit de specifieke aard van de werkzaamheden van een organisatieonderdeel noodzakelijk is ook voor andere, specifieke kleine uitgaven een kleine kas aan te houden, dan biedt het eerste lid, onderdeel d, daarvoor de mogelijkheid. In dat geval moet het betrokken ministerie wel een nadere omschrijving van die uitgaven geven. Gezien het feit dat het betalingsverkeer tegenwoordig in toenemende mate giraal plaatsvindt, ook voor kleine bedragen, is de mogelijkheid gecreëerd voor het aanhouden van de kleine kas op een bankrekening.

Ook wordt verwezen naar artikel 32, derde lid, waarin wordt bepaald dat er per kleine kas slechts één bankrekening kan worden aangehouden. Die kan bovendien alleen worden gebruikt voor het doen van uitgaven; ontvangsten – anders dan het verstrekte voorschot – mogen hierop niet worden gestort.

Hoofdstuk 5

Vorderingen, ontvangsten en teruggave op ontvangsten

Artikel 22

Dit artikel bevat een regeling voor het innen van aan het Land toekomende bedragen.

Aangezien het gehele proces van het opleggen van belastingaanslagen en belastinginvordering apart geregeld wordt, wordt in dit artikel een uitzondering gemaakt voor vorderingen uit hoofde van belastingen. Ontvangsten kunnen binnenkomen zowel via kasstortingen als via bankoverschrijvingen.

In tegenstelling tot de betaling van schulden, die in beginsel alleen plaatsvindt vanuit kassen en bankrekeningen van het Ministerie van Financiën, kunnen de ontvangsten ook in kassen of op bankrekeningen van andere ministeries worden ontvangen. Reden hiervoor is dat diverse organisatieonderdelen van ministeries ontvangsten innen van burgers en bedrijven, zoals retributies en leges voor bepaalde vormen van dienstverlening. Met het oog op de veiligheid, efficiëntie en geïntegreerd middelenbeheer is het wenselijk dat de bewaring van de geldmiddelen zoveel mogelijk giraal plaatsvindt.

Artikel 24

In het kader van de gecentraliseerde treasury-functie bij het Ministerie van Financiën regelt dit artikel dat de teruggave van ontvangsten, anders dan wegens belastingen en sociale premies, slechts plaatsvindt nádat een door de secretaris-generaal van het Ministerie van Financiën namens de Minister van Financiën aan te wijzen overheidsdienaar van dat ministerie daarmee heeft ingestemd. Aangezien het gehele proces van teruggave van ontvangsten wegens belastingen en sociale premies apart geregeld wordt, wordt in dit artikel daarvoor een uitzondering gemaakt.

Artikel 24a

Voorgesteld wordt om voor de hier bedoelde beslechting van geschillen buiten tussenkomst van de rechter een lichtere procedure in te voeren, echter met de uitdrukkelijke eis van een ingewonnen rechtskundig advies. De conceptovereenkomst van dading kan door middel van een met redenen omklede beschikking van de minister die het aangaat worden aangegaan, indien de overeenkomst een bedrag betreft van kleiner dan NAF 25.000. Voor een conceptovereenkomst van dading voor een bedrag van groter dan NAF 25.000 maar kleiner dan NAF 1 miljoen wordt deze beschikking door de Minister van Financiën verstrekt. Conceptovereenkomst van dading voor een bedrag groter dan ANG 1 miljoen, geschiedt

krachtens landsverordening.

Hoofdstuk 6

Kwijtschelding en oninbare vorderingen en verjaring

Artikel 25

De kwijtschelding en verklaring oninbare vordering is niet voorbehouden aan de Minister van Financiën, maar aan de minister die verantwoordelijk is voor het desbetreffende beheer, indien het gezamenlijke bedrag van de vorderingen per schuldenaar kleiner dan NAF 25.000 bedraagt. Indien het echter om een gezamenlijke bedrag per schuldenaar groter dan NAF 25.000, maar kleiner dan NAF 1 miljoen betreft, is overeenstemming met de Minister van Financiën noodzakelijk. Gaat het om een bedrag groter dan NAF 1 miljoen, dan zal de kwijtschelding of het oninbaar verklaren van de vordering bij landsverordening plaatsvinden. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden regels voor kwijtschelding en verklaring oninbare vordering vastgesteld.

Artikel 26

Dit artikel heeft betrekking op de verantwoording, hierbij is de Minister van Financiën de spil, zowel voor vanuit andere ministeries ingekomen besluiten als voor de verklaringen oninbare vordering en kwijtscheldingen die in overeenstemming met de Minister van Financiën of door hem genomen beschikking hebben plaatsgevonden. Naast de rapportage aan de Staten, zullen deze tevens worden gerapporteerd aan de Algemene Rekenkamer en aan de interne accountant van de overheid.

In de rapportage kan worden volstaan met een beknopte samenvatting. Het is immers denkbaar dat bepaalde verklaringen oninbare vordering of kwijtscheldingen niet volledig openbaar kunnen worden gemaakt, vanwege zwaarder wegende financieel-economische belangen van het Land, het belang van een strafrechtelijke opsporing en vervolging of van bestuursrechtelijke controle, eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling. Ten behoeve van de controle op de juiste toepassing van de regels voor kwijtschelden en oninbaar lijden onderzoekt de interne accountant van het Land de verschillende gevallen van kwijtschelden en oninbaar lijden en neemt zij haar bevindingen op in het accountantsverslag bij de jaarrekening.

Artikel 27 en 28

Niet slechts de vorderingen van – dat wil zeggen ten voordele van – het Land zijn wat betreft verjaring onderworpen aan de regels van het gewone civiele recht, maar die ten laste van het Land zijn dit evenzeer. De regering ziet geen aanleiding om aan het Land een bevoorrechte positie te verlenen. Het moet ook voor de publiekrechtelijke rechtspersoon die het Land is voldoende zijn om zich op de regels van het Burgerlijk Wetboek te beroepen. Indien de schriftelijke vordering bij een ander ministerie dan het Ministerie van Financiën wordt ingediend, wordt de schriftelijke vordering naar het Ministerie van Financiën doorgestuurd.

Hoofdstuk 7

Het beheer van liquide middelen

Artikel 29

Dit artikel regelt dat de treasury functie in beginsel op één centraal punt, en wel bij het Ministerie van Financiën is belegd. Het is de Minister van Financiën die belast is met het toezicht op de uitvoering van de begroting. De regering acht het vanuit het oogpunt van risicobeperking en vanuit overwegingen van efficiëntie noodzakelijk de betaalfunctie te centraliseren bij het Ministerie van Financiën.

De inning van ontvangsten kan niet volledig worden gecentraliseerd, aangezien organisatieonderdelen van diverse ministeries vanwege hun taak belast zijn met inning van bijvoorbeeld retributies en leges. Daarin voorziet het derde lid.

Het vierde lid heeft betrekking op de belegging van overtollige financiële middelen. Bij

landsbesluit, houdende algemene maatregelen worden richtlijnen hiervoor vastgesteld.

Artikel 30

Van oudsher heeft de overheid een huisbankier. Vanuit het oogpunt van transparantie en het verkrijgen van de beste prijs-kwaliteitverhouding, moet deze opdracht openbaar worden aanbesteed. Zowel de commerciële lokale banken als de centrale bank kunnen meedingen in deze aanbesteding. In beginsel wordt de opdracht elke vijf jaar opnieuw openbaar aanbesteed. Gezien de investeringen en inspanningen die door de huisbankier moeten worden gedaan teneinde als huisbankier te fungeren heeft de regering gemeend de duur van de overeenkomst, in afwijking van de hoofdregel van drie jaar in artikel 9, vierde lid, vast te stellen op vijf jaar teneinde de huisbankier in de gelegenheid te stellen de gemaakte investeringen en inspanningen terug te verdienen en zodoende de kwaliteit van de dienstverlening aan de gemeenschap te borgen. Het is één maal mogelijk om een bestaande overeenkomst met maximaal vijf jaar te verlengen. Per definitie moet de opdracht dus ten minste eens in de tien jaar openbaar worden aanbesteed.

Artikel 31

Uitgangspunt is geïntegreerd middelenbeheer, waarin alle bankrekeningen van de overheid aan de hoofdbankrekening zijn gekoppeld. Dagelijks worden eventueel negatieve saldi aangezuiverd en worden positieve saldi afgeroomd, zodat dagelijks het totaalsaldo resteert. Als dit negatief is, dan trekt het Ministerie van Financiën tijdelijk geld op de markt aan; is het positief, dan kan dit volgens de vastgestelde richtlijnen worden uitgezet. Het is aan het Ministerie van Financiën om de seizoenfluctuaties in de kasprognoses te verwerken en om te zetten in een adequaat liquiditeitsbeheer, met de meest gunstige rentekosten of –opbrengsten. In het tweede lid wordt een uitzondering gemaakt voor de creditsaldi van de kleine kassen, omdat de inhoud daarvan bij wijze van voorschot is verstrekt. Over de periodieke afrekening daarvan zijn specifieke afspraken gemaakt. Bovendien is de invloed van de kleine kassen op het totale financiële beeld verwaarloosbaar. Tevens wordt de mogelijkheid gecreëerd om bij beschikking met algemene werking bankrekeningen aan te wijzen waarvoor ook een uitzondering wordt gemaakt. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan bankrekeningen die in het leven zijn geroepen om een specifiek project op transparante wijze te administreren dan wel bankrekeningen van staatsorganen.

Artikel 32

Dit artikel regelt dat het beheer van de betaalinfrastuur van het Land door het Ministerie van Financiën geschiedt. Artikel 29 regelt dat de treasury functie in beginsel op één centraal punt en wel bij het Ministerie van Financiën is belegd. Het is de Minister van Financiën die belast is met het toezicht op de uitvoering van de begroting. De regering acht het vanuit het oogpunt van risicobeperking het beheer van de betaalinfrastuur van het Land te centraliseren bij het Ministerie van Financiën.

Hoofdstuk 8

Rekenplichtigheid en schadeplichtigheid

Artikel 33

De rekenplichtige vervult, evenals de budgethouders en de betalingsordonnateurs, een belangrijke rol in het financieel beheer van het Land. Op hem is een bijzondere en zware verantwoordelijkheid gelegd. Het is daarom van belang om precies te begrenzen wie als rekenplichtige dient te worden aangemerkt. Als het gaat om de ontvangst en bewaring van geldmiddelen, kan bijvoorbeeld worden gedacht aan overheidsfunctionarissen die aan de balie belasting- en niet-belastinginkomsten van burgers innen. In die laatste categorie vallen ook overheidsfunctionarissen van ministeries die diensten aan de burger verlenen, zoals het bevolkingsregister of het vergunningenloket. Als het gaat om de afgifte van geldmiddelen of geldswaardige papieren, moet worden gedacht aan overheidsfunctionarissen die feitelijke

betalingen verrichten, zowel chartaal als giraal. Hiermee worden bijvoorbeeld overheidsfunctionarissen bedoeld die belast zijn met het gecentraliseerde betalingsverkeer van de overheid, of overheidsfunctionarissen die een kleine kas beheren. Als het gaat om de ontvangst, bewaring en afgifte van roerende zaken, wordt bedoeld op overheidsfunctionarissen die belast zijn met materieel beheer, bijvoorbeeld met voorraadbeheer of met het afstoten van overtollige goederen. Ook de roerende zaken vertegenwoordigen immers een financieel belang.

Uit het voorgaande vloeit voort, dat rekenplichtigen zich bij diverse ministeries kunnen bevinden, afhankelijk van de taken en aard van de werkzaamheden van de organisatieonderdelen. Rekenplichtigheid is een taak, die aan een functionaris is gebonden. Vanuit het oogpunt van volledige transparantie wordt het echter van belang geacht, om ook de namen van de personen die op deze functies zijn geplaatst, te registreren. Bovendien acht de regering het van belang, dat de algehele verantwoordelijkheid van de Minister van Financiën voor het financieel beheer ook tot uitdrukking komt in de procedure omtrent de aanwijzing van de rekenplichtige, analoog aan die bij de budgethouders en de betalingsordonnateurs. Daarom voorzien het derde en vierde lid erin, dat er een register komt voor rekenplichtigen, dat wordt ingesteld en beheerd door de secretaris-generaal van elke ministerie, dan wel door de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen, met inzage voor het Ministerie van Financiën. Om te waarborgen dat alle door de secretarissen-generaal, dan wel door de (onder) voorzitter of secretaris van de staatsorganen aangewezen rekenplichtigen ook daadwerkelijk daarvoor worden aangemeld, is in het vierde lid geregeld dat de aanwijzing pas ingaat op het moment dat de rekenplichtige in het register is opgenomen.

Artikelen 34 en 35

De rekenplichtige neemt niet alleen geld doch ook goederen in bewaring, waartegenover hij geen persoonlijke zekerheden als onderpand van de bewaarde activa behoeft in te brengen. Wel wordt een ministeriële regeling met algemene werking opgesteld voor de administratie door en het toezicht op een rekenplichtige overheidsfunctionaris.

Artikelen 38

Artikel 38 is geïnspireerd door artikel 66 tweede lid van het Nederlandse Algemeen Rijksambtenarenreglement (Stb. 1931, no. 248). Geen maatregel ten nadele van een ambtenaar of andere overheidsfunctionaris mag getroffen worden zonder dat hij is gehoord. Is hij daartoe buiten staat, bijvoorbeeld omdat hij voordat hij zou worden gehoord overleden is, dan dient het bevoegde gezag in elk geval langs andere wegen tot een onderzoek van de zaak over te gaan. Dit klemmt temeer, omdat eventueel ook erfgenamen en rechtverkrijgenden van de overheidsfunctionaris, die aan het Land schade heeft toegebracht, aangesproken kunnen worden.

Hoofdstuk 9

Beheer en vervreemden roerende en onroerende zaken van het Land

Artikel 39

Vanuit het oogpunt van duurzaamheid en economische waarde, worden onroerende zaken centraal geadministreerd. In de nieuwe bestuurlijke organisatie is het domeinbeheer ondergebracht bij het Ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning. De administratie van roerende zaken kan wel decentraal geschieden, doch dan op basis van richtlijnen met algemene werking, vast te stellen bij ministeriële regeling met algemene werking. Vanwege het financieel belang neemt de Minister van Financiën daartoe het initiatief. Hierin kan een onderscheid gemaakt worden tussen regels die betrekking hebben op risicobeheersing enerzijds en regels met betrekking tot de beheersing van voorraden anderzijds.

Uit het oogpunt van risicobeheersing kan de Minister van Financiën de verplichting instellen

om de administratieve organisatie met betrekking tot het materieelbeheer vast te leggen en een adequate administratie bij te houden. Andere voorbeelden zijn regels ten behoeve van de preventie van onnodig kwaliteits- en kwantiteitsverlies; regels om de kans op schade aan derden of aansprakelijkheidsstelling door derden zoveel mogelijk te voorkomen; of regels ten aanzien van de afwikkeling van schade of aansprakelijkheid.

Ten aanzien van de aangewezen voorraden kan onder andere worden bepaald dat die zodanig worden aangehouden dat de continuïteit van de bedrijfsvoering voldoende gewaarborgd is, terwijl tegelijkertijd ondoelmatige voorraden worden voorkomen. Zo kan de Minister van Financiën voorraden roerende goederen aanwijzen, waarop regels van toepassing zijn met betrekking tot de inrichting van de administratie, de toepassing van voldoende functiescheiding of de verplichting tot regelmatige aanwezigheidscontrole van de voorraden.

Artikel 40

Het eerste lid van dit artikel heeft tot doel te voorkomen dat het ene ministerie, of organisatieonderdeel van een ministerie, iets verkoopt dat voor een andere organisatie-eenheid van het landsapparaat nog van nut kan zijn. Het tweede lid van dit artikel is alleen van toepassing, indien de betreffende roerende zaak inderdaad in een begrotingspost voorkomt ten name van het dienstonderdeel dat tot overdracht aan een ander dienstonderdeel overgaat. De hoogte van de overdrachtswaarde wordt bepaald door het ministerie dat de roerende lichamelijke zaak afstoot.

Artikel 41

Het eerste lid spreekt wederom een verplichtende voorkeur uit voor verkoop in het openbaar, doch gezien de betekenis van de af te stoten voorwerpen kan het soms doelmatiger zijn om tot onderhandse verkoop over te gaan. Daartoe levert het tweede lid de mogelijkheid. Tot waarborging van de integriteit bij dergelijke afwijkingen, maar ook ter voorkoming van ongegronde geruchten is een beschikking vereist waarin wordt gemotiveerd waarom geen openbare verkoop heeft plaatsgevonden.

Hoofdstuk 10

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 44

Dit artikel regelt de intrekking van de Comptabiliteitslandsverordening¹, de Experimenteerverordening Comptabiliteitsvoorschriften² en de Comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden³ nu met de inwerkingtreding van deze landsverordening het nieuwe comptabele wettelijke kader volledig wordt. Wel wordt geregeld dat bedoelde landsverordeningen van toepassing blijven op ontwerpen tot vaststelling en wijziging van een begroting en tot vaststelling van een jaarrekening tot en met het dienstjaar 2015. Beoogd wordt dat de regels gegeven ter uitvoering van de te vervallen landsverordeningen blijven gelden tot ze zijn vervangen door nieuwe uitvoeringsregelingen gebaseerd op deze verordening en op de Landsverordening comptabiliteit 2010.

Artikel 45

Dit artikel regelt de intrekking van de Subsidieverordening Curaçao 2007 nu met de inwerkingtreding van deze landsverordening het nieuwe comptabele wettelijke kader, bestaande uit de Landsverordening comptabiliteit 2010 en onderhavige landsverordening, volledig wordt en op grond van artikel 13 van de onderhavige landsverordening bij landsbesluit houdende algemene maatregelen voorschriften zullen worden uitgevaardigd terzake het verstrekken van subsidies.

---

¹ P.B. 1953, no. 1.

² P.B. 1992, no. 9.

³ P.B. 1953, no. 174.

Artikel 46

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze landsverordening. Deze zal voor het eerst gelden voor de begroting en jaarrekening van het dienstjaar 2016.